

Effekter av ulik rett til pensjonsopptjening i innskuddspensjonsordninger

-

Gjennomgang av rapport utarbeidet for Handel og Kontor

Bakgrunn og oppdrag

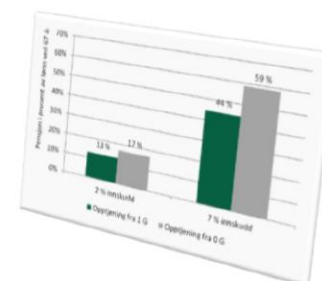
- Innskuddspensjonsloven åpner for at foretakene kan unnta enten deler av inntekt eller grupper av ansatte fra pensjonsopptjening:
  - Inntekt fra 0 til 1 G
  - Ansatte i stillinger under 20 %
  - Ansatte under 20 år
  - Midlertidig ansatte (mindre enn 12 måneder)
- Oppdrag: Vurdere konsekvenser av unntakene for henholdsvis:
  - Ansatte
  - Arbeidsgiver
  - Samfunnet

Effekter av ulik rett til pensjonsopptjening i innskuddspensjonsordninger

Økonomiske effekter av fire muligheter arbeidsgivere har til ikke å gi pensjonsopptjening

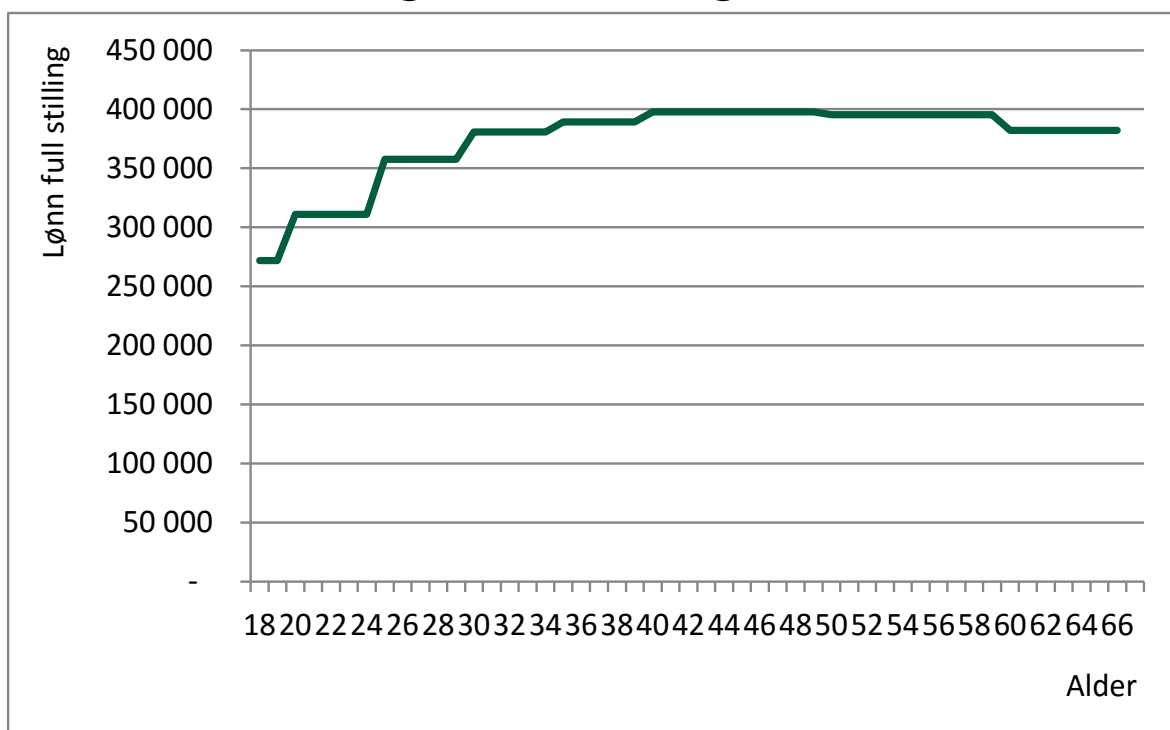
Rapport 2016 – 02

21.01.2016

Effekter for ansatte

- Konsekvenser illustrert ved **typeeksempelberegninger** for «typiske» ansatte i handelsnæringen
- Antatt lønnsutvikling, full stilling:

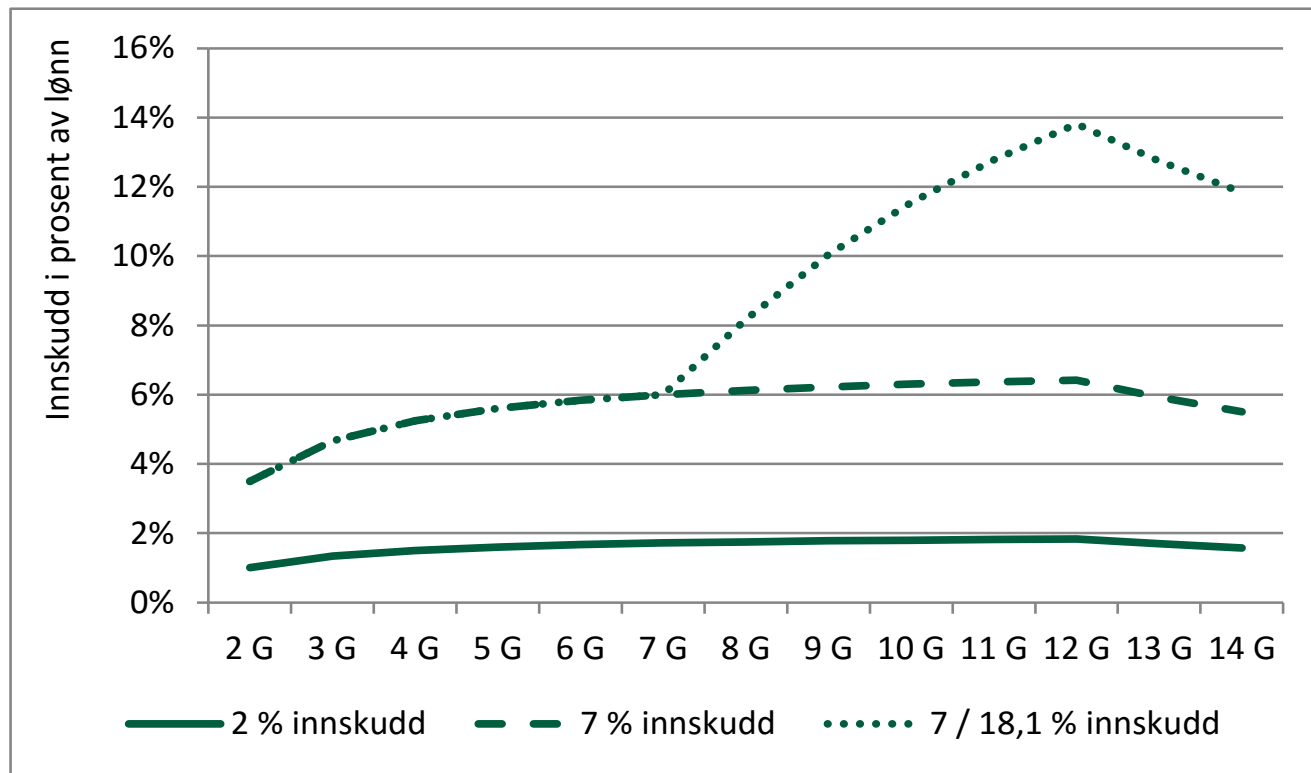

Eksempelpersoner

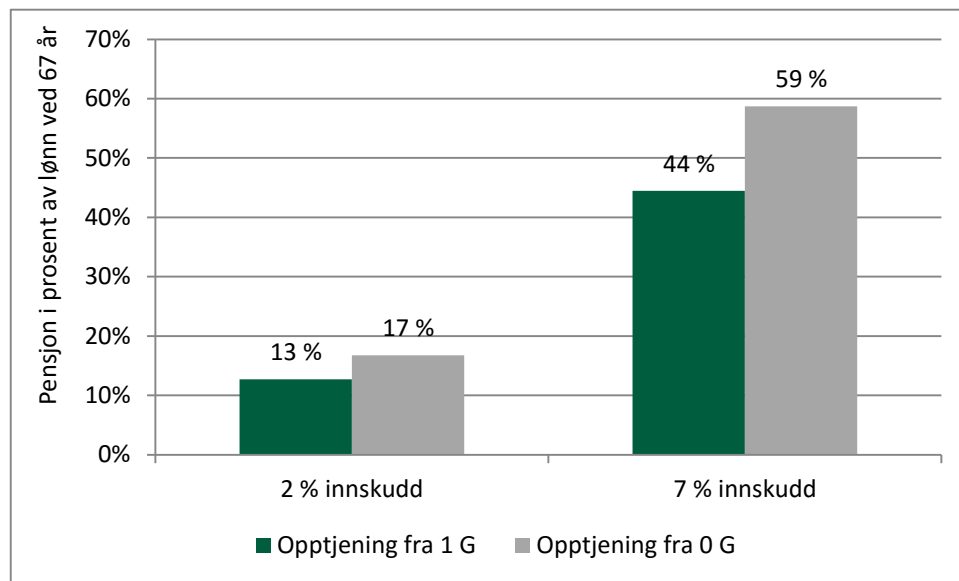
Unntak	Karriere
<i>Ikke opptjening for lønn mellom 0 og 1 G</i>	20-67 år
<i>Ikke opptjening for stilling under 20 %</i>	20-67 år 15 % i 10 år, deretter 100 %
<i>Ikke opptjening før 20 år</i>	16-67 år
<i>Ikke pensjonsrett ved kortere ansettelse enn 12 måneder</i>	20-67 år Fra 20 til 30 år: Kun midlertidige engasjement med under 12 måneders varighet

Ikke opptjening for inntekt mellom 0 og 1 G

Reell innskuddssats er lavere enn avtalt innskuddssats når det ikke gis opptjening for inntekt mellom 0 og 1 G

- Forventet årlig pensjon i prosent av sluttlønn

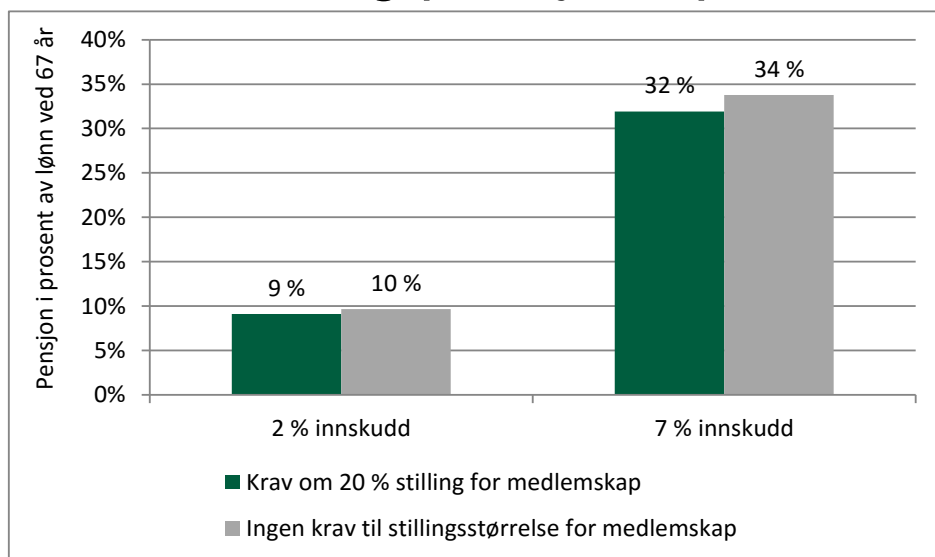
Forutsetninger:

- G-vekst/inflasjon = 2,5 %
- 50/50 % aksjer/obligasjoner, nedtrappes til 20/80 % - avkastning ihht FNOs bransjestandard
- 10 års utbetaling

- Forventet pensjon øker med over 30 prosent med innskudd for all lønn

Ikke opptjening ved lav stillingsstørrelse

- Eksempel: 15 % stilling i 10 år, deretter full stilling
- Forventet årlig pensjon i prosent av sluttlønn

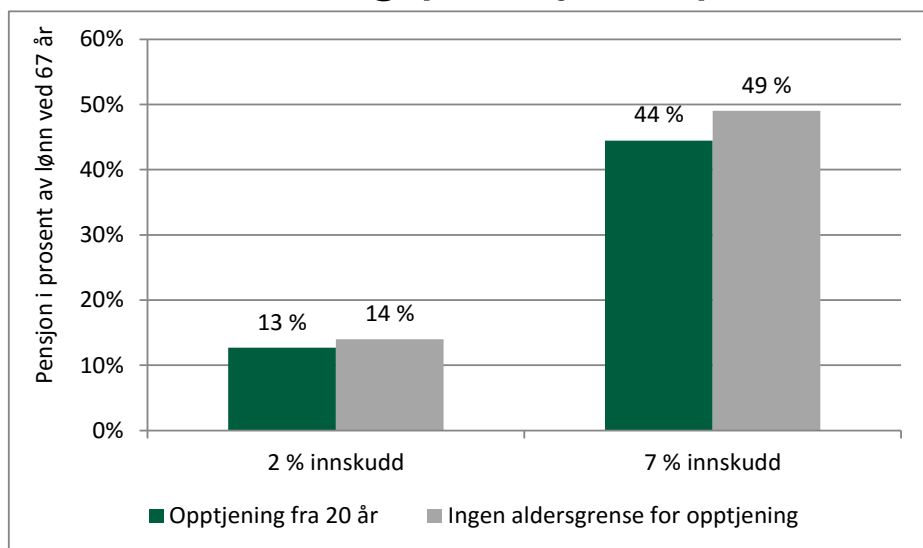
Forutsetninger:

- G-vekst/inflasjon = 2,5 %
- 50/50 % aksjer/obligasjoner, nedtrappes til 20/80 % - avkastning ihht FNOs bransjestandard
- 10 års utbetaling

- Får om lag **6 prosent** høyere pensjon med opptjening i årene med lav stillingsstørrelse

Opptjening før fylte 20 år

- Eksempel: Ansatt fra 16 år
- Forventet årlig pensjon i prosent av sluttlønn

Forutsetninger:

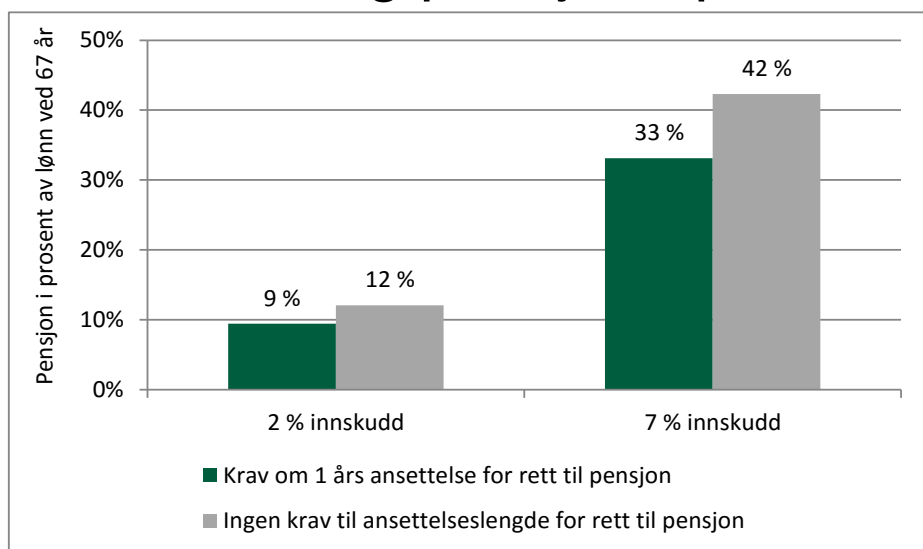
- G-vekst/inflasjon = 2,5 %
- 50/50 % aksjer/obligasjoner, nedtrappes til 20/80 % - avkastning ihht FNOs bransjestandard
- 10 års utbetaling

- Får om lag **10 prosent** høyere pensjon med opptjening fra 16 år

Får beholde opptjening ved kort ansettelse

- Eksempel: Midlertidige stillinger fra 20 år til 30 år
- Forventet årlig pensjon i prosent av sluttlønn

Forutsetninger:

- G-vekst/inflasjon = 2,5 %
- 50/50 % aksjer/obligasjoner, nedtrappes til 20/80 % - avkastning ihht FNOs bransjestandard
- 10 års utbetaling

- Får i overkant av **25 prosent** høyere pensjon ved å få beholde opptjening ved korte ansettelser

Effekter for ansatte – oppsummert

	<i>Økt pensjon i prosent av sluttlønn dersom unntaksmuligheten ikke benyttes</i>
<i>Ikke opptjening for lønn under 1 G</i>	32 %
<i>Ikke opptjening for stillinger under 20 %</i>	6 %
<i>Ikke opptjening før fylte 20 år</i>	10 %
<i>Får ikke beholde opptjent kapital ved mindre enn 12 måneders ansettelse</i>	28 %

NB! Andre karriereforutsetninger ville gitt andre resultater.

Effekter for bedriftenes utgifter til pensjon

- Viser effekter for eksempelbedrifter innen varehandelen:
  - **Liten bedrift:** 4 ansatte (1 ansatt i 15 % stilling)
  - **Middels bedrift:** 15 ansatte (3 ansatte i 15 % stilling, 3 ansatte 18 år, 1 stilling med midlertidig ansatte)
  - **Stor bedrift:** 75 ansatte (10 ansatte i 15 % stilling, 10 ansatte 18 år, 3 stillinger med midlertidig ansatte)
- Sammenlikner innskuddspremier med og uten ulike unntak
- Merk! Har ikke tatt hensyn til kostnader (administrasjon og forvaltning) og innskuddsfritak

	Liten bedrift		Middels bedrift		Stor bedrift	
	Opptjening fra 1 G	0 G	1 G	0 G	1 G	0 G
2 prosent innskuddsordning						
Premie med alle unntak	1,5 %	1,9 %	1,4 %	1,8 %	1,5 %	1,8 %
+ ikke aldersgrense for medlemskap	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %
+ ikke krav om stillingsstørrelse	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
+ hverken krav om alder eller stillingsstr.	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
+ ikke krav om 12 måneders ansettelse	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %
Premie uten unntak	1,5 %	2,0 %	1,6 %	2,0 %	1,6 %	2,0 %
7 prosent innskuddsordning						
Premie med alle unntak	5,2 %	6,7 %	4,9 %	6,2 %	5,1 %	6,5 %
+ ikke aldersgrense for medlemskap	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,4 %	0,1 %	0,2 %
+ ikke krav om stillingsstørrelse	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %
+ hverken krav om alder eller stillingsstr.	0,2 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %
+ ikke krav om 12 måneders ansettelse	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,3 %	0,2 %	0,2 %
Premie uten unntak	5,4 %	7,0 %	5,5 %	7,0 %	5,5 %	7,0 %

Effekter for bedrifter – oppsummert

- Størst effekt ved å gi opptjening fra 0 G
- Øvrige unntak betyr mindre for bedriftenes pensjonsutgifter
  - Fordi de kun gjelder for mindre grupper av ansatte

Samfunnsmessige konsekvenser

- Problemstilling: hvor mange er berørt av de ulike unntaksreglene, og hvor store er bedriftenes besparelser samlet sett
- Utfordring: Finnes ikke gode datakilder for hva slags tjenestepensjon bedriftene har
  - Type pensjonsordning (innskudd/ytelse/hybrid/offentlig TP)
  - Kvalitet på ordningen (innskuddsprosent, mv.)
- Beregningene i rapporten bygger på tall fra AKU og enkelte andre kilder
- Viktig: Tallene som presenteres i rapporten er kun grove anslag

Oppsummering samfunnsmessige konsekvenser

- Mange forutsetninger – usikre anslag
- Opptjening fra 0 G i stedet for 1 G
  - **Ansatte:** Kan øke årlige innskudd med 10 – 25 %
Avhenger av avtalt innskuddssats og lønnsnivå
  - **Bedrifter:** Pensjonspremiene kan øke 1 - 30 % i ulike bransjer
Avhenger av innskuddssats, lønnsnivå og andel bedrifter som allerede har innskudd fra 0 G
- Opptjening for stillinger under 20 %
  - Berører om lag 80 000 ansatte
  - Kostnadene for privat sektor kan samlet sett øke anslagsvis 90 – 320 millioner (avhengig av innskuddssats)

-
- Opptjening før fylte 20 år
    - Berører om lag 85 000 personer (stort omfang innenfor visse bransjer)
    - Har ikke gitt anslag på hvor mye kostnadene kan øke
  - Få beholde opptjening ved korte ansettelsesforhold
    - 185 000 personer var midlertidig ansatt i 2014
      - Uklart hvor lange ansettelsesforhold disse hadde, og om de jobbet i offentlig eller privat sektor
      - Stor variasjon mellom ulike bransjer
      - Fafo-undersøkelse fra 2006 viste at om lag 50 % av midlertidige ansettelsesforhold varte mindre enn 12 måneder
    - Har ikke gitt anslag på hvor mye kostnadene kan øke

Kvinner vs. menn

- Kvinner ser ut til å påvirkes av unntakene i større grad enn menn
- Fordi:
  - Kvinners lønn i gjennomsnitt er lavere
  - Kvinner jobber i større grad deltid (også i små stillinger)
  - Flere kvinner jobber før fylte 20 år
  - Kvinner er i større grad midlertidig ansatt